

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

THE BULLETIN

THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

PUBLISHED SINCE 1944

6 (394)

NOVEMBER-DECEMBER 2021

ALMATY, NAS RK

NAS RK is pleased to announce that Bulletin of NAS RK scientific journal has been accepted for indexing in the Emerging Sources Citation Index, a new edition of Web of Science. Content in this index is under consideration by Clarivate Analytics to be accepted in the Science Citation Index Expanded, the Social Sciences Citation Index, and the Arts & Humanities Citation Index. The quality and depth of content Web of Science offers to researchers, authors, publishers, and institutions sets it apart from other research databases. The inclusion of Bulletin of NAS RK in the Emerging Sources Citation Index demonstrates our dedication to providing the most relevant and influential multidiscipline content to our community.

Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясы «ҚР ҰҒА Хабаршысы» ғылыми журналының Web of Science-тің жаңаланған нұсқасы Emerging Sources Citation Index-те индекстелуге қабылданғанын хабарлайды. Бұл индекстелу барысында Clarivate Analytics компаниясы журналды одан әрі the Science Citation Index Expanded, the Social Sciences Citation Index және the Arts & Humanities Citation Index-ке қабылдау мәселесін қарастыруда. Web of Science зерттеушілер, авторлар, баспашылар мен мекемелерге контент тереңдігі мен сапасын ұсынады. ҚР ҰҒА Хабаршысының Emerging Sources Citation Index-ке енуі біздің қоғамдастық үшін ең өзекті және беделді мультидисциплинарлы контентке адалдығымызды білдіреді.

НАН РК сообщает, что научный журнал «Вестник НАН РК» был принят для индексирования в Emerging Sources CitationIndex, обновленной версии Web of Science. Содержание в этом индексировании находится в стадии рассмотрения компанией Clarivate Analytics для дальнейшего принятия журнала в the Science Citation Index Expanded, the Social Sciences Citation Index и the Arts & Humanities Citation Index. Web of Science предлагает качество и глубину контента для исследователей, авторов, издателей и учреждений. Включение Вестника НАН РК в Emerging Sources Citation Index демонстрирует нашу приверженность к наиболее актуальному и влиятельному мультидисциплинарному контенту для нашего сообщества.

Бас редактор:

ҚОЙГЕЛДИЕВ Мәмбет Құлжабайұлы (бас редактор), тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 3

Редакция алқасы:

ОМАРОВ Бауыржан Жұмаханұлы (бас редактордың орынбасары), филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Нұр-Сұлтан, Қазақстан) Н = 4

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Слямжанұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан) Н = 4

ЙОВИЦА Радуга Патетре, Ph.D (археология), Нью-Йорк университетінің профессоры (Нью-Йорк, АҚШ) Н = 19

БАНАС Йозеф, әлеуметтану ғылымдарының докторы, Жешув технологиялық университетінің профессоры (Жешув, Польша) Н = 26

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, Украинаның еңбек сіңірген ғылым және техника қайраткері, «Киев-Могила академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина) Н = 2

МАКУЛОВА Айымжан Төлегенқызы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, Нархоз Университеті (Алматы, Қазақстан) Н = 3

ИСМАҒҰЛОВ Оразақ Исмағұлұлы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Нұр-Сұлтан, Қазақстан) Н = 6

ӘБЖАНОВ Ханкелді Махмұтұлы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 4

БИЖАНОВ Ахан Хұсайынұлы, саясаттану ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА корреспондент-мүшесі, Философия, саясаттану және дінтану институтының директоры (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ТАЙМАҒАМБЕТОВ Жакен Қожахметұлы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 4

СҮЛЕЙМЕНОВ Майдан Күнтуарұлы, заң ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

САБИКЕНОВ Салахиден Нұрсарыұлы, заң ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 2

ҚОЖАМЖАРОВА Дариякул Пернешқызы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 2

БАЙТАНАЕВ Бауыржан Әбішұлы, тарих ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

БАЗАРБАЕВА Зейнеп Мүслімқызы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ШАУКЕНОВА Зарема Каукенқызы, әлеуметтану ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ЖОЛДАСБЕКОВА Баян Өмірбекқызы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі (Алматы, Қазақстан) Н = 2

НУРҚАТОВА Лязгат Төлегенқызы, әлеуметтану ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Ресей білім академиясының академигі (Мәскеу қ.), Педагогикалық білім беруді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, педагогика кафедрасының меңгерушісі, К.Г. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және басқару университетінің Әлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар және технологиялар факультетінің деканы (Мәскеу, Ресей) Н = 34

ДИБО Анна Владимировна, филология ғылымдарының докторы, РҒА корреспондент-мүшесі, РҒА Тіл білімі институтының Орал-алтай тілдері бөлімінің меңгерушісі (Мәскеу, Ресей) Н = 3

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген № 16895-Ж мерзімдік басылманың тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2021

Типографияның мекен-жайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Мұратбаев көш., 75.

Главный редактор:

КОЙГЕЛЬДИЕВ Мамбет Кулжабаевич (главный редактор), доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 3

Редакционная коллегия:

ОМАРОВ Бауыржан Жумаханулы (заместитель главного редактора), доктор филологических наук, профессор, академик НАН РК (Нур-Султан, Казахстан) Н = 4

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Слямжанович, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан) Н = 4

ЙОВИЦА Радуга Пэтрэ, доктор философии (Ph.D, археология), профессор Нью-Йоркского университета (Нью-Йорк, США) Н = 19

БАНАС Йозеф, доктор социологических наук, профессор Жешувского технологического университета (Жешув, Польша) Н = 26

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заслуженный деятель науки и техники Украины, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина) Н = 2

МАКУЛОВА Айымжан Тулегеновна, доктор экономических наук, профессор, Университет Нархоз (Алматы, Казахстан) Н = 3

ИСМАГУЛОВ Оразак Исмагулович, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Нур-Султан, Казахстан) Н = 6

АБЖАНОВ Ханкелди Махматович, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 4

БИЖАНОВ Ахан Хусаинович, доктор политических наук, член-корреспондент НАН РК, директор Института философии, политологии и религии (Алматы, Казахстан) Н = 1

ТАЙМАГАМБЕТОВ Жакен Кожаметович, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 4

СУЛЕЙМЕНОВ Майдан Кунтуарович, доктор юридических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

САБИКЕНОВ Салахиден Нурсариевич, доктор юридических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 2

КОЖАМЖАРОВА Дариякуль Пернешевна, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 2

БАЙТАНАЕВ Бауржан Абишевич, доктор исторических наук, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

БАЗАРБАЕВА Зейнеп Муслимовна, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

ШАУКЕНОВА Зарема Каукеновна, доктор социологических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

ЖОЛДАСБЕКОВА Баян Омирбековна, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 2

НУРКАТОВА Лязгат Толегеновна, доктор социологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, академик Российской академии образования (г. Москва), директор Центра развития педагогического образования (Алматы, Казахстан) Н = 1

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики, декан факультета Социально-гуманитарных наук и технологий Московского государственного университета технологий и управления имени К.Г. Разумовского (Москва, Россия) Н = 34

ДЫБО Анна Владимировна, доктор филологических наук, член-корреспондент РАН, заведующий отделом урало-алтайских языков Института языкознания РАН (Москва, Россия) Н = 3

«Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы). Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № 16895-Ж, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2021

Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75.

Editor in chief

KOIGELDIEV Mambet Kulzhabaevich (Editor-in-Chief), Doctor of History, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 3

Editorial board:

OMAROV Bauyrzhan Zhumakhanuly (Deputy Editor-in-Chief), Doctor of Philology, Professor, Academician of NAS RK (Nur-Sultan, Kazakhstan) H = 4

MATYZHANOV Kenzhakhan Slyamzhanovich, Doctor of Philology, Professor, Corresponding Member of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SAPARBAYEV Abdizhappar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology, (Almaty, Kazakhstan) H = 4

JOVICA Radu Petre, Ph.D, History, Archeology, Professor, New York University (New York, USA) H = 19

BANAS Joseph, Doctor of Social science, Professor, Rzeszow University of Technology (Rzeszow, Poland) H = 26

LUKYANENKO Irina, doctor of economics, professor, honored worker of Science and Technology of Ukraine, head of the department of the National University «Kyiv-Mohyla Academy» (Kiev, Ukraine) H = 2

MAKULOVA Aymzhan Tulegenovna, doctor of economics, professor, Narkhoz University (Almaty, Kazakhstan) H = 3

ISSMAGULOV Orazak Issmagulovich, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK (Nur-Sultan, Kazakhstan) H = 6

ABZHANOV Khankeldi Makhmutovich, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 4

BIZHANOV Akhan Khusainovich, Doctor of Political Sciences, Corresponding Member of NAS RK, Director of the Institute of Philosophy, Political Science and Religion (Almaty, Kazakhstan) H = 1

TAIMAGAMBETOV Zhaken Kozhakhmetovich, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK, (Almaty, Kazakhstan) H = 4

SULEYMENOV Maidan Kuntuarovich, Doctor of Law, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SABIKENOV Salakhiden Nursarievich, Doctor of Law, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 2

KOZHAMZHAROVA Dariyakul Perneshevna, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 2

BAITANAEV Baurzhan Abishevich, Doctor of Historical Sciences, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

BAZARBAYEVA Zeinep Muslimovna, Doctor of Philology, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SHAUKENOVA Zarema, Doctor of Sociology, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

DZHOLDASBEKOVA Bayan Umirbekovna, Doctor of Philology, Professor, Corresponding Member of NAS RK H = 2

NURKATOVA Lyazzat Tolegenovna, Doctor of Social Sciences, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan (Almaty, Kazakhstan) H = 1

ABYLKASYMOVA Alma Yessimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of NAS RK, academician of the Russian Academy of Education (Moscow), Director of the Center for the Development of Pedagogical Education (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SHISHOV Sergey, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy, Dean of the Faculty of Social Sciences and Humanities and Technologies of the Razumovsky Moscow State University of Technologies and Management (Moscow, Russia) H = 34

DYBO Anna Vladimirovna, Doctor of Philology, Corresponding Member of the Russian Academy of Sciences, Head of the Department of Ural-Altai Languages of the Institute of Linguistics of the Russian Academy of Sciences (Moscow, Russia) H = 3

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications of the Republic of Kazakhstan No. 16895-Ж, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

Tulegenova Zh.U.¹, Bekbusinova G.K.², Baymbetova A.B.³, Turchekenova R.⁴, Lunevski S.⁵

¹S. Seifullin Kazakh Agro Technical University, Nur-Sultan, Kazakhstan;

²University «Turan-Astana», Nur-Sultan, Kazakhstan;

³L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan;

⁴Academy of Public Administration under the President of the Republic of Kazakhstan, Nur-Sultan, Kazakhstan;

⁵University of Finance and Management in Bialystok, Poland.

E-mail: tzhanu@mail.ru

STATE TAX AUDIT IN THE TAX POLICY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Abstract. The introduction of the Institute of state audit expands the possibilities and importance of state tax audit in the implementation of tax policy as an institution for increasing tax revenues.

The most important mission of the state tax audit in the implementation of tax policy is to maximize the increase in state budget revenues for the growth and stability of the economy as a whole.

The peculiarity of the tax system of the Republic of Kazakhstan is that it has been developing in a crisis from the very beginning. The basis for the creation and further development of the tax system of the Republic of Kazakhstan was based on the experience of developed countries. Thus, in various periods, the tax system either restrained the growth of the budget deficit, ensuring the functioning of the entire economic apparatus of the country, or activated business activity, increasing aggregate demand and stimulating economic growth.

The article discusses scientific research that will identify the main directions for determining innovations in the field of state control and management. The public sector should be guided by the economic principles of efficiency: minimize costs and maximize budget revenues. The use of innovations in the public sector contributes to improving the efficiency of the functioning of the state like market entities. Also, during the assessment of the innovative development of the state tax audit, strategic documents of the Republic of Kazakhstan were considered.

Key words: State tax audit, tax policy of the Republic of Kazakhstan, state budget revenues.

Introduction. With the development of market relations, strengthening of integration processes of Kazakhstan with the countries of the Customs Union, accession to the World Trade Organization and other factors, it is necessary to continue to ensure the appropriate development of the country's tax system. The tax system must meet the realities of the economy; therefore, it must constantly change and adapt to the current and long-term strategic goals and objectives of the state [1].

According to the results of a study conducted by the World Bank in 2020, the Republic of Kazakhstan ranks 25th among 190 countries in the Doing Business 2020 ranking. In comparison with the countries of the Commonwealth of Independent States – on the 1st place, which is three positions better than in 2019 [2].

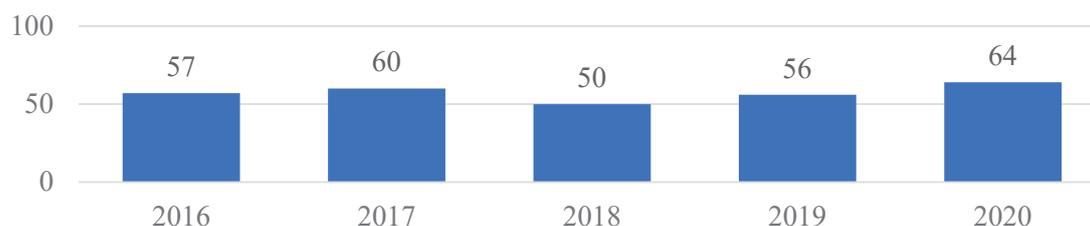

Figure 1. Dynamics of changes in the rating of Kazakhstan according to the World Bank's «Taxation» index «Doing business 2020»

All this suggests that the development of tax administration in the Republic of Kazakhstan is at a high level and confirms the correctness of the course of tax policy.

The development of domestic market infrastructure should be accompanied by a system of effective tax mechanisms that not only contribute to the growth of budget revenues, but also ensure effective regulation of economic processes taking place in the economy.

Hence the urgent need to ensure an effectively functioning tax system, which will be the main one for the unity of such components as: tax legislation, tax administration and taxpayers.

This whole system should harmonize economic relations in society on the basis of respect for the interests of all participants in tax relations.

The principles of public administration of civil society are systematically changing in the Republic of Kazakhstan. The main guideline in this progress should be socially oriented state regulation of the market economy. The main element of these fundamental transformations of the tax system is the further development of the institute of tax administration.

The content and nature of the existing tax administration in the country depends on the action of many factors: the degree of development of market infrastructure, the effectiveness of public administration mechanisms, the principles of civil society used, etc. In fact, tax administration is derived from the socio-economic and political processes taking place in the country. [3-4]

Thus, the study of the nature of tax administration takes place through research, analysis and identification of prospects for the development of its institutional foundations. The application of this approach provides the study of tax administration as an element of a scientifically based strategy for the development of the domestic economy that is effectively integrated into the system of institutional transformations and market transformations. [5], on the other hand, the study of the essence and effectiveness of the tax administration system involves solving problems and ways to improve the entire tax system of the state and, as a result, solving issues of increasing tax revenues to the budget. [6-8]

The activities of each state are aimed at creating a stable economy of sustainable development, the basis of which is the replenishment of the state budget with tax revenues and their further redistribution for the implementation of state policy, the implementation of socially important tasks and support for entrepreneurship, which in turn will have a multiplier effect on the economy as a whole, increasing public welfare.

Materials and methods. The methods used are general scientific and special, such as: a system analysis method; content analysis method; comparative analysis method; analysis and synthesis method; system approach method.

Results. The development of forecast estimates of tax revenues to the budget at the macro level involves, first of all, an analysis of the structure and dynamics of tax revenues.

The structure of tax revenues can be studied from different positions, depending on the objectives of the study.

The formation of tax revenues is determined primarily by the composition of tax payments by type of taxes. The classification of tax income corresponds to the budget classification of income of the Republic of Kazakhstan (income tax, social tax, property tax, VAT, tax on international trade and foreign transactions, other taxes and others). The structure of tax revenues is usually characterized as the proportion of the amount of tax revenues from certain types of taxes in the total amount of tax revenues. It shows the role of specific taxes in the formation of the country's budget. Let's look at how the structure of tax revenues changed over the period 2013-2020. During this period, the three main taxes (VAT, income tax, tax on international trade and external transactions) accounted for 87% of the total amount of tax revenues (Table 1).

Table 1 - Structure of tax revenues to the state budget for the period 2013-2020, as a percentage

Years	Income tax	Social tax	Property tax	VAT	Taxes on international trade	Other taxes	State duty	Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2013	31,93	7,96	4,05	36,98	18,41	0,002	0,67	100
2014	33,66	8,37	4,44	32,24	20,60	0,001	0,69	100
2015	37,34	9,51	5,47	28,77	18,02	0,003	0,89	100
2016	35,35	8,81	4,54	34,86	15,80	0,01	0,63	100
2017	33,61	8,47	4,64	34,88	17,57	0,15	0,69	100
2018	32,01	7,84	4,63	36,73	18,03	0,06	0,69	100
2019	30,93	7,56	4,29	39,58	16,96	0,01	0,66	100
2020	34,73	8,49	4,31	41	10,85	0,03	0,59	100

Note - Compiled by the author on the basis of research [9]

The assessment of the intensity of structural shifts is identical to the characteristic of the materiality of changes in the specific weights of certain types of taxes in the total amount of tax payments. The high intensity of structural shifts means sharp changes in the absolute growth and growth rates of specific weights of certain types of taxes. As we can see, there were no sharp fluctuations in the structure of tax revenues to the state budget of the country. Half of all tax revenues are accounted for by VAT, income tax and international trade tax. At the same time, there is an increase in the share of social tax. In general, the dynamics of the structure of tax revenues is shown in the figure below (Figure 6).

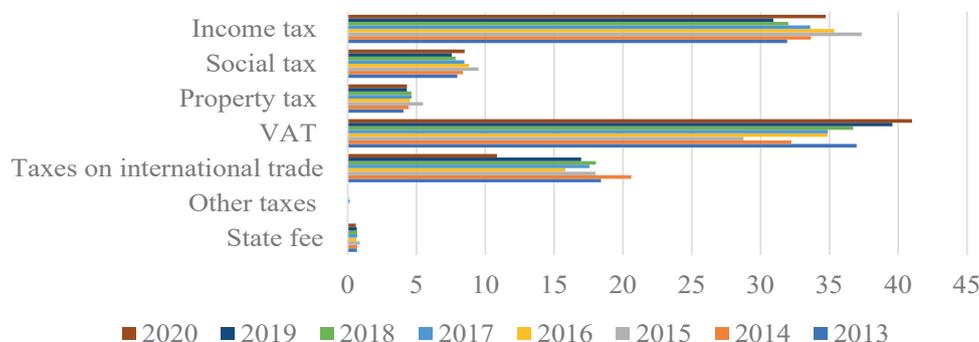

Figure 2. Dynamics of the structure of tax revenues for 2013-2020, as a percentage

Absolute changes in the share of a particular group of taxes are estimated using absolute increases in specific gravity. The calculation of absolute structural shifts by type of taxes with a variable comparison base is presented in Table 2.

Table 2 - Absolute increases in the specific weights of tax revenues to the state budget of Kazakhstan for 2013-2020. (in percentage points)

Taxes	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	Average value
Income tax	1,73	3,68	-1,99	-1,74	-1,6	-1,08	3,8	0,4
Social tax	0,41	1,14	-0,7	-0,34	-0,63	-0,28	0,93	0,07
Property tax	0,39	1,03	-0,93	0,1	-0,01	-0,34	0,02	0,03
VAT	-4,74	-3,47	6,09	0,02	1,85	2,85	1,42	0,6
Taxes on international trade	2,19	-2,58	-2,22	1,77	0,46	-1,07	-6,11	-1,08
Other taxes	-0,001	0,002	0,007	0,14	-0,09	-0,05	0,02	0,004
State duty	0,02	0,2	-0,26	0,06	0	-0,03	-0,07	-0,01

Note - Compiled by the author on the basis of research [9]

As can be seen from Table 2, the absolute increases in specific weights for all taxes are ambiguous. On average, in 2013-2020, the largest decrease in the specific weight was characteristic of the international trade tax of 1.08, and the smallest for the state duty group of 0.04 pp.

Changes in the structure of individual taxes can be seen by analyzing the annual growth rates of specific weights.

Table 3 - Growth coefficients of specific weights of tax revenues in the total amount of tax revenues to the state budget of Kazakhstan for 2013-2020

Taxes	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	Average value
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Income tax	1,054	1,109	0,946	0,950	0,952	0,966	1,122	1,014
Social tax	1,051	1,136	0,926	0,961	0,925	0,964	1,123	1,012
Property tax	1,096	1,231	0,829	1,022	0,997	0,926	1,004	1,015
VAT	0,871	0,892	1,211	1	1,053	1,077	1,035	1,019
Taxes on international trade	1,118	0,874	0,876	1,112	1,026	0,940	0,639	0,940
Other taxes	0,5	3	3,333	15	0,4	0,166	3	3,628
State duty	1,029	1,289	0,707	1,095	1	0,956	0,893	0,995

Note - Compiled by the author on the basis of research [9]

Considering the growth coefficients of the specific weights of tax revenues in the total amount of tax revenues to the state budget of Kazakhstan for 2013-2020, we see that for all taxes there is an increase from 1.2% to 1.9%, but there is also a decrease in the growth rate of the specific weight of the international trade tax of 6% and the state duty of 0.5%. This decrease is due to the coronavirus pandemic.

Macroeconomic stability in Kazakhstan in recent years has had a stimulating effect on the development of the economy. This has become the main factor in the increase in the production of goods and services, and, consequently, the growth of income receipts to the state budget and the National Fund [8].

Table 4 - Tax revenues for 2018-2020, million tenge

Name of the payment	2018	2019	2020	Deviation for 2018-2020	%
Tax receipts, total	7 890 048	9 216 474	8 561 203	671 155	8,5
Corporate income tax	1 687 576	1 974 763	1 562 092	-125 484	-7,4
Individual income tax	838 394	876 324	929 588	91 194	11
Social tax	618 505	696 635	727 139	108 634	17,6
Property taxes	280 543	303 769	292 723	12 180	4,3
Land tax	16 876	17 657	16 688	-188	-1,1
Vehicle tax	67 191	73 032	59 601	-7 590	-11,3
Value added tax	2 034 313	2 693 127	2 532 524	498 211	24,5
on the goods inside. production	902 303	1 346 309	1 193 481	290 178	32,1
on imported goods	578 824	670 436	645 858	67 034	11,5
Excise taxes	311 856	343 409	432 653	120 797	39
Receipts for the use of natural resources, total	493 649	551 963	500 456	6 807	1,3
Fees	18 672	18 735	15 560	-3 112	-17
Taxes on international trade and external transactions	1 422 718	1 563 201	928 554	-494 164	-35
Other taxes	4 816	988 215	2 303	-2 513	-52,1
State duty	54 086	60 771	50 736	-3 350	-6,2

Note - Compiled by the author on the basis of research [9]

The total amount of tax revenues increased over the analyzed period (2018-2020) by 671,155 billion tenge or by 8.5%.

The general dynamics of the growth of tax revenues to the state budget of the Republic of Kazakhstan can be seen in Figure 3.

Figure 3. Dynamics of tax revenues to the state budget of the Republic of Kazakhstan for 2018-2020 (million tenge)

From 2018-2019, tax revenues increased to 9,216.4 billion tenge, and the decrease occurred in 2020, which amounted to 8,561.2 billion tenge.

Tax revenues to the state budget of the Republic of Kazakhstan have increased, comparing 2018 and 2020. The following taxes had a big impact on revenue growth:

- the increase in tax revenues by 91,194 million tenge or 11% is accounted for by individual income tax. This trend of increase persists from year to year, on average, its level does not exceed 11-12%, which has a positive effect on the economy of Kazakhstan;

- The increase in tax revenues by 108 634 million tenge or 17.6% is accounted for by social tax. The growth of this tax is associated with an increase in average wages and an increase in the number of employed people;

- The increase in tax revenues by KZT 12,180 million or 4.3% is due to property taxes. The growth of this tax is associated with a general increase in the standard of living and welfare of the population of the Republic of Kazakhstan;

- the increase in tax revenues by 498,211 million tenge or 24.5% is accounted for by value added tax. The growth of this tax is associated with an increase in commodity turnover [10].

As for excise taxes, as we can see, there are fluctuations in the share of tax in the total amount of tax revenues, in 2018 the share of excise taxes was 4%, in 2019 this indicator decreased to 3.7%, and in 2020 the share was 5% in the total amount of budget revenues.

In 2018, the share of value added tax in the total amount of tax revenues was 25.7%, in 2019, the share increased and amounted to 29.2%, and in 2020, its value reached such a mark as 29.5%. In more detail, the structure of tax revenues to the state budget for 2020 is shown in Figure 4.

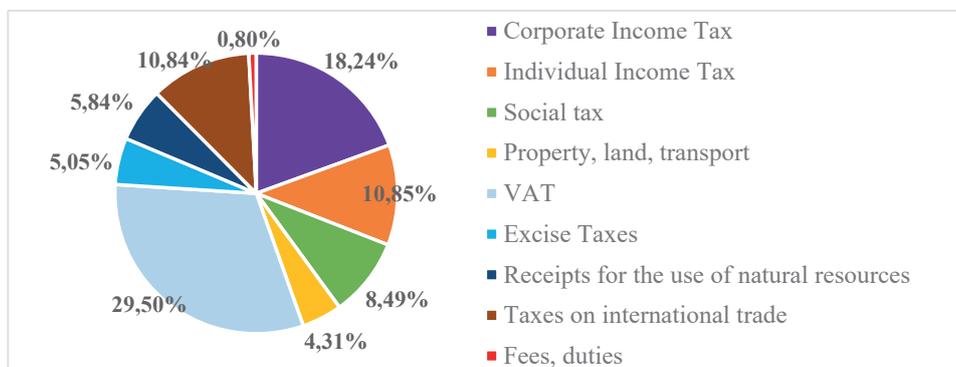

Figure 4. Structure of tax revenues to the state budget in 2020

The largest share in the structure of tax revenues belongs to the value added tax – 29.50%, followed by corporate income tax - 18.24%. The share of taxes on international trade and external transactions is 10.84%. The individual approach tax is 10.85%, and the social tax is 8.49%. [11-12] The figure also shows that direct taxes prevail in the structure of tax revenues to the state budget of the Republic of Kazakhstan, while the share of indirect taxes was only 34.63% in 2020. In general, value added tax, corporate income tax and taxes on international trade and external transactions have the most significant impact on the structure of tax revenues to the state budget.

The dynamics of the tax burden indicators is shown in Figure 5.

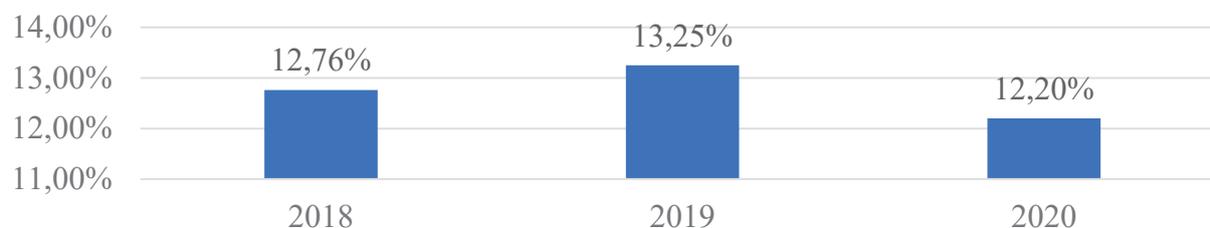

Figure 5. Dynamics of tax burden indicators in the Republic of Kazakhstan for 2018-2020

According to the standard, the value of the tax burden indicator should strive to a minimum. In our case, this is not observed - the indicator of the tax burden calculated according to the statistics of Kazakhstan increased in 2019 to 13.25%, and in 2020 it decreased slightly to 12.20%. This suggests that the rate of tax growth exceeds the rate of GDP growth, which indicates the insufficient effectiveness of tax policy.

Based on the results of the study, the most important tools for regulating and stimulating the development of the economy and the economic potential of the state are corporate income tax and value added tax. The creation of an effective system of corporate income tax collection will successfully solve many problems that prevent Kazakhstan from becoming one of the thirty competitive countries in the world.

Along with this, in order to implement these tasks, the state needs to exercise the necessary control over the completeness and timeliness of these receipts.

Discussion. In our opinion, revealing the state of tax audit, it is necessary to take into account the evolutionary changes in auditing as a science and practice. An important stage in the process of reforming the accounting and auditing system of the Republic of Kazakhstan was the gradual transition to the provision of financial statements in accordance with International Financial Reporting Standards (IFRS) and International auditing Standards (Figure 6).

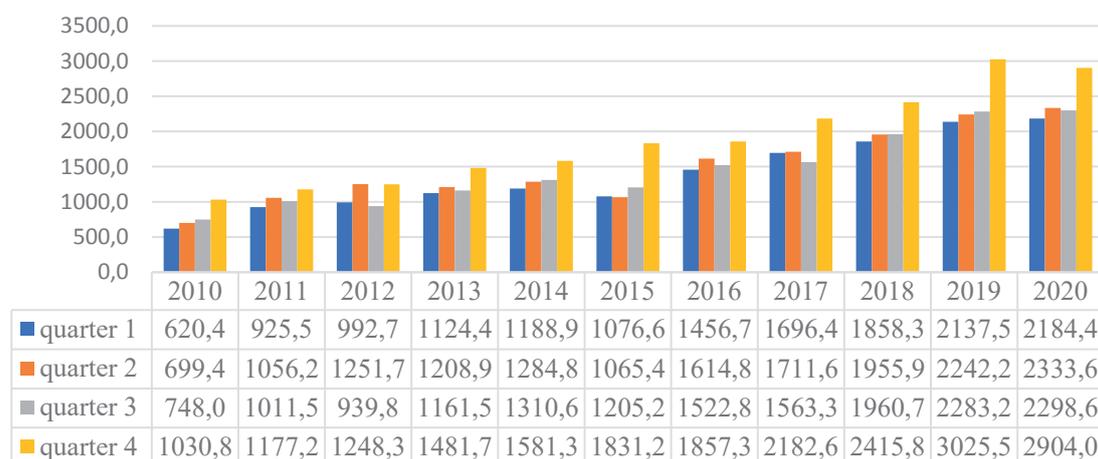

Figure 6. Receipt of taxes and payments to the state budget of the Republic of Kazakhstan from 2010-2020 (billion tenge)

In the Republic of Kazakhstan, there is a tendency of growth in the receipt of taxes and payments to the state budget for the period 2010-2020, so, the indicators for the first quarter of 2010 compared to the same period of 2020 increased 4 times. At the same time, it should be noted the uneven receipt of taxes and payments to the state budget during the year.

Conclusion. According to the analysis and assessment of the completeness of tax revenues by the Accounting Committee for Control over the Execution of the republican Budget, this situation is due to the imperfection of tax legislation that allows taxpayers to transfer advance payments on CPN to the budget unevenly, mainly in the fourth quarter.

Problems of the tax system:

- complexity of the tax system;
- instability of tax legislation;
- unequal conditions between the taxpayer and the tax authorities;
- shadow economy.

Having identified the problems of tax policy in Kazakhstan, we would like to offer our solutions:

1. Simplification of the tax system. Currently, there is a worldwide trend towards a simplified form of the tax system. Since the simpler the tax system, the easier it is to determine the economic result. Enterprises will take less time to compile accounting documents and have more time to think about how to reduce the cost of production, rather than how to reduce taxes. It will become easier for tax authorities to monitor the correctness of tax payments, which will reduce the number of staff in financial authorities. It is necessary to establish an exhaustive list of taxes and fees while reducing their total number and to bring as much as possible to uniformity, to a single form or system of the current calculation regimes and the procedure for paying various taxes and fees.

Since January 1, 2020, the «Tax Wallet» service has been launched in Kazakhstan based on the application of the State Revenue Committee «e-Salyq Azamat».

In our opinion, this service will simplify the tax system and increase the efficiency of tax audit.

2. Instability of tax legislation. All this provides an opportunity for unscrupulous taxpayers to manipulate the norms of the Tax Code of the Republic of Kazakhstan at their discretion. This leads to an unstable and unstable state of the economic situation in the country. Due to frequent changes in tax legislation, enterprises cannot competently plan their economic activities, creating considerable difficulties. Most often, small and medium-sized businesses suffer from these actions, often putting them on the verge of bankruptcy. The stability of the tax system implies the immutability over a long period of the main tax institutions and rules for paying taxes for a fairly long period of time.

3. To solve this problem, it is necessary to reduce the burden on employees of the tax service associated with the achievement of personal indicators and increase the collection of tax revenues. Pay more attention to the provision of public services related to the clarification of tax legislation, which will lead to an effectively functioning tax system, which will be the main one for the unity of such components as: tax legislation, tax administration and taxpayers.

4. To solve the fight against the shadow economy, on January 28, 2021, by Decree of the President of the

Republic of Kazakhstan No. 501, the Agency of the Republic of Kazakhstan for Financial Monitoring was established.

This Agency will reduce the level of the shadow economy to 20% by 2025. This indicator is fixed in the Strategic Development Plan of Kazakhstan until 2025.

Тулегенова Ж.У.^{1*}, Бекбусинова Г.К.², Баймбетова А.Б.³, Турчкенова Р.А.⁴, Луневски С.⁵

¹С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан;

²Тұран - Астана Университеті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан;

³Л.Н. Гумилев Атындағы Еуразия Ұлттық Университеті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан;

⁴Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы Мемлекеттік басқару академиясы,
Нұр-Сұлтан, Қазақстан;

⁵Қаржы және менеджмент университеті, Белосток, Польша
E-mail: tzhanu@mail.ru

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САЛЫҚ САЯСАТЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК САЛЫҚ АУДИТИ

Аннотация. Мемлекеттік аудит институтын енгізу салықтық түсімдерді ұлғайту институты ретінде салық саясатын жүзеге асырудағы мемлекеттік салықтық аудиттің мүмкіндіктері мен маңыздылығын кеңейтеді.

Салық саясатын жүзеге асыру кезіндегі мемлекеттік салықтық аудиттің ең маңызды миссиясы – тұтастай экономиканың өсуі мен тұрақтылығы мақсатында мемлекеттік бюджет кірістерінің өсуін барынша арттыру.

Қазақстан Республикасының салық жүйесінің ерекшелігі – ол дағдарыс кезінде басынан бастап дамиды. Дамыған елдердің тәжірибесі Қазақстан Республикасының салық жүйесін құруға және одан әрі дамытуға негіз болды. Осылайша, әр түрлі уақытта салық жүйесі бюджет тапшылығының өсуін тежеді, елдің бүкіл экономикалық аппаратының жұмыс істеуін қамтамасыз етті, содан кейін іскерлік белсенділікті жандандырды, жиынтық сұранысты арттырды және экономикалық өсуді ынталандырды.

Мақалада мемлекеттік бақылау мен басқару саласындағы инновацияларды анықтаудың негізгі бағыттарын анықтайтын ғылыми зерттеулер қарастырылады. Мемлекеттік сектор тиімділіктің экономикалық принциптерін басшылыққа алуы тиіс: шығындарды азайту және бюджет кірістерін барынша көбейту. Мемлекеттік секторда инновацияларды қолдану нарық субъектілері сияқты мемлекеттің жұмыс тиімділігін арттыруға көмектеседі. Сондай-ақ, мемлекеттік салық аудитінің инновациялық дамуын бағалау кезінде Қазақстан Республикасының стратегиялық құжаттары қаралды.

Түйінді сөздер: Мемлекеттік салық аудиті, Қазақстан Республикасының салық саясаты, мемлекеттік бюджеттің кірістері.

Тулегенова Ж.У.^{1*}, Бекбусинова Г.К.², Баймбетова А.Б.³, Турчкенова Р.А.⁴, Луневски С.⁵

¹Казахский агротехнический университет имени С.Сейфуллина, Нур-Султан, Казахстан;

²Университет «Туран-Астана», Нур-Султан, Казахстан;

³Евразийский Национальный Университет имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан;

⁴Академия государственного управления при Президенте Республики Казахстан,
Нур-Султан, Казахстан;

Университет финансов и менеджмента, Белосток, Польша.
E-mail: tzhanu@mail.ru

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ НАЛОГОВЫЙ АУДИТ В НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Аннотация. Внедрение института государственного аудита расширяет возможности и значимость государственного налогового аудита в реализации налоговой политики как института наращивания налоговых поступлений.

Важнейшей миссией государственного налогового аудита в реализации налоговой политике

является максимизация прироста доходов государственного бюджета в целях роста и стабильности экономики в целом.

Особенностью налоговой системы Республики Казахстан является то, что она с самого начала развивается в условиях кризиса. В основу создания, а в дальнейшем и развития налоговой системы Республики Казахстан был положен опыт развитых стран. Так, в различные периоды налоговая система то сдерживала нарастание бюджетного дефицита, обеспечивая функционирование всего хозяйственного аппарата страны, то активизировала деловую активность, увеличивая совокупный спрос и стимулируя экономический рост.

В статье рассмотрены научные исследования, которые позволят выявить основные направления к определению инноваций в области государственного контроля и управления. Государственному сектору следует руководствоваться экономическими принципами эффективности: минимизировать затраты и максимизировать доходы бюджета. Применение инноваций в государственном секторе содействует повышению эффективности функционирования государства подобно рыночным субъектам. Также в ходе оценки инновационного развития государственного налогового аудита были рассмотрены стратегические документы Республики Казахстан.

Ключевые слова: Государственный налоговый аудит, налоговая политика РК, доходы государственного бюджета.

Information about authors:

Tulegenova Zh. – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Marketing, S.Seifullin Kazakh Agro Technical University; tzhanu@mail.ru; <https://orcid.org/0000-0003-0426-9368>;

Bekbusinova G.K. – Head of the Department of Economics and Innovative Business, University of Turan-Astana». bekbusinova1971@mail.ru, [https:// orcid.org 0000-000 1-5552-5849](https://orcid.org/0000-0001-5552-5849);

Baimbetova A.B. – Candidate of economic sciences, associate professor, L.N. Gumilyov Eurasian National University; asel_baymbetova@mail.ru; <https://orcid.org/0000-0001-7695-5303>;

Turchekenova R. – Director of the Institute of Management, Candidate of Economic Sciences (PhD), Academy of Public Administration under the President of the Republic of Kazakhstan, Institute of Management, railash91@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0001-6150-0349>;

Luniewski S. – Chief Executive Officer in ASTWA Company, Assistant Professor at the University of Finance and Management in Bialystok, Poland, astwa@astwa.pl, <https://orcid.org/0000-0001-8511-4186>.

REFERENCES

- [1] Attapkhonov K.A. The fiscal system of the state: the role and issues of improvement / K.A. Attapkhonov. - Almaty: Gylym, 2011– - 100s.
- [2] Official website of the World Bank // <https://russian.doingbusiness.org/ru/doingbusiness>.
- [3] Romanovsky M.V. / Taxes and taxation. - St. Petersburg: Peter., 2010. -261 p.
- [4] Bazilevich O.I. Taxes and taxation. Workshop: Textbook / INFRA-M, 2013. - 285 p.
- [5] Kramarenko L.A. Taxes and taxation. The Grif UMO training manual. Vulture UMTS “Professional textbook”./Kramarenko L.A., Kosov M.E. - M.: YUNTI, 2013. - 576 p.
- [6] Maiburov I.A. Theory and history of taxation: Textbook for university students studying in the specialty “Taxes and taxation” / UNTI-DANA, 2013. - 495 p.
- [7] V.G. Panskov Taxes and taxation: theory and practice 2 volumes volume 1 5th ed., building and additional tutorial and workshop for academic undergraduate / Lyubertsy: yurayt, 2016. – 336 p.
- [8] the Ministry of Finance of Kazakhstan // <http://www.minfin.gov.kz>.
- [9] the state revenue Committee of the Ministry of Finance of the Republic of Kazakhstan // <https://kgd.gov.kz/ru>.
- [10] Khudyakov A.I. Tax law of the Republic of Kazakhstan. The main part: textbook / Khudyakov A.I. - Almaty: Norm-K, 2006. - 456 p.
- [11] Sembieva L.M., Zhagyparova A.O., Serikova M., Korzeb Z. “Theoretical and practical issues of state audit implementation in the republic” // Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. Almaty. 2019.- No. 5. pp. 132-142.
- [12] Sembieva L.M., Zhagyparova A.O., Tulegenova Zh.U., Seitova R.B. Reports of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. Almaty, 2019. No.5. pp. 204-214.

НОВЫЙ ВКЛАД В ПЕДАГОГИЧЕСКУЮ НАУКУ КАЗАХСТАНА

В последние годы я консультирую молодых ученых, но в основном читаю новые научные труды ученых страны. Среди них особо выделил бы работу академика Национальной академии наук Республики Казахстан, доктора педагогических наук, профессора Абылкасымовой А.Е. «Модернизация системы образования в Республике Казахстан» на трех языках – казахском, русском и английском. Научное издание (Алматы: Мектеп, 2021. – 218с.). Данную работу она посвятила предстоящему 30-летию независимости страны. Рецензентами являются экс-министры образования и науки Казахстана – Президент Национальной академии наук РК, академик, доктор химических наук, профессор Журинов М.Ж. и ректор Казахского национального университета имени аль-Фараби, почетный академик Национальной академии наук РК, доктор филологических наук, профессор Туймебаев Ж.К., работа рекомендована Ассоциацией высших учебных заведений РК.

Вышеперечисленное придает большую весомость выполненному профессором Абылкасымовой А.Е. научному труду.

Однако прежде чем перейти к анализу работы хотел бы сказать о следующем. В учебниках советского периода развития Казахстана сказано: «Казахи вели кочевой и полукочевой образ жизни, не имели письменности и население почти поголовно было безграмотным». Это утверждение соответствует истине лишь отчасти. Дело в том, что до Октябрьской революции 1917 года казахское население пользовалось арабским алфавитом и латиницей, однако точных статистических данных по численности людей, владеющих арабской письменностью нет.

Система образования страны является ключевой для любого народа, которая стремится и движется по прогрессивному пути развития, чтобы не отстать от передовых государств мира. И нам важно было изучить этапы и направления развития Казахстана во многих сферах, и, прежде всего, в системе образования. Отрадно, что эту огромную работу смогла реализовать ученый-педагог в лице профессора Абылкасымовой А.Е. В своей работе она разделила развитие системы образования в Казахстане на различные этапы в жизнедеятельности казахского народа – средневековый, период присоединения к Российской империи (1731-1917гг.) и советский (1918-1991гг.). Автор показала, что казахи не на пустом месте строили будущее своего образования, при этом преодолели множество трудностей.

Известно, что в современном мире достойны уважения только те народы, которые помнят и чтят свою историю какой-бы она не была, хорошо знают достижения и проблемы сегодняшнего дня, и на основе этих знаний создают будущее своего государства и живущего в ней народа. Благодаря таким научным работам мы по крупицам возрождаем историю казахского народа в прошлом в различных отраслях знаний.

В настоящее время казахстанцам важно знать в каком направлении должна развиваться система образования Казахстана, эту проблему автор смогла раскрыть в первом разделе своего труда «О тенденциях развития системы образования в современном мире».

В целом, научное издание посвящено изучению и анализу состояния и развития системы общего среднего и высшего образования, в том числе педагогического образования и повышения квалификации педагогических работников, в постсоветский период становления и развития независимого Казахстана.

Государственная политика Республики Казахстан в области образования после 1991 года осуществлялась в направлении реформирования законодательной базы, изменения системы управления и финансирования в контексте поставленной Главой государства Н.Назарбаевым задачи по качественному преобразованию всей системы образования, которое является одним из основных элементов становления суверенного государства, его реальной политической и экономической независимости. В этой связи модернизация образования напрямую связывалась с проблемами развития всего общества и изменениями, происходящими в политике, идеологии, экономике и социальной сфере.

Современная система образования нашей страны была заложена в конце 90-х годов прошлого

века тремя базовыми документами: Законом «Об образовании», Государственной программой «Образование» и Государственными стандартами образования, при этом главным системообразующим принципом реформы стал переход от модели «образование для всех» к модели «образование по выбору».

Профессор Абылкасымова А.Е. всесторонне осветила ход реформирования системы общего среднего образования в Казахстане, которая в последние годы проводилась в следующих направлениях – введения 12-летнего образования; изменения содержания образования и методики обучения; обязательного изучения трех языков (казахский, русский, английский); развития электронного обучения; введения подушевого финансирования; строительства новых зданий для школ, которые стали оснащаться современным оборудованием и техникой.

Модернизация системы образования была ориентирована на обеспечение равного доступа школьников к качественному среднему образованию, независимо от их национальности и места проживания, а также удовлетворение потребности каждой личности, всего общества и государства в целом. В основу программ образования для всех уровней заложена система ценностей патриотического Акта «Мәңгілік Ел» – казахстанский патриотизм, гражданская ответственность, уважение к труду и т.п.

Большое внимание автор в своей работе уделила развитию высшего образования, при которой основной тенденцией стал отказ от государственной монополии на образование. Как следствие, на равных условиях начал развиваться негосударственный сектор образования и он получил достойное место в обществе.

Можно и дальше перечислять все достижения страны за 30-летний период нашей независимости, о которых все мы хорошо знаем. Для нас более важным является то, что автор сумела с научной точки зрения всесторонне и широко раскрыть достижения нашего государства в модернизации системы образования в соответствии с тенденциями ее развития в мире. В итоге Республика Казахстан во многом успешно вписалась в мировое образовательное пространство. Несомненно, главную направляющую и координирующую роль в этом сыграл Елбасы – первый Президент нашего государства Нурсултан Абишевич Назарбаев, о чем профессор Абылкасымова А.Е. достаточно подробно раскрыла в своем научном труде.

**Академик Национальной академии
наук Республики Казахстан, доктор
философских наук, профессор
Кшибек Досмухамед Кшибекевич**

МАЗМҰНЫ

ЭКОНОМИКА

Абиева С.Н., Медуханова Л.А. Қанабекова М.А. ҚАЗАҚСТАНДА ВАЛЮТАЛЫҚ РЕТТЕУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	6
Айбосынова Д.А., Урузбаева Н.А. НҰР-СҰЛТАН ҚАЛАСЫНЫҢ ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСІ: ДАМУ ДИНАМИКАСЫ МЕН СИПАТТАМАСЫ.....	14
Бейсембекова С.Х., Сихимбаев М.Р., Сихимбаева Д.Р. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ЖЕР ҚОЙНАУЫН ПАЙДАЛАНУДЫ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ.....	22
Жағыпарова А.О., Алибекова Б.А., Курманалина А., Бекбусинова Г.К., Баева Д.А. COVID-19 ПАНДЕМИЯСЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ ӘЛЕМДІК ЭКОНОМИКАҒА ӘСЕРІ.....	29
Касенбаев Ғ.С., Қайдарова Л.Қ., Рахметуллина Ш.Ж., Керимова У.К., Рахимжанова Г.М. ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ АЗЫҚ-ТҮЛІК ӨНІМДЕРІНЕ ҚОЛЖЕТІМДІЛІК - АЗЫҚ-ТҮЛІК ҚАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІҢ НЕГІЗІ.....	39
Макаров А.Н., Жакупова Б.А., Нурманов А.О., Сексенова А.Т., Жиенбаев Ұ.Б. КӘСІПОРЫНДА ҚАРЖЫЛЫҚ ЖОСПАРЛАУДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ НЕГІЗГІ МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ОНЫ ШЕШУ ЖОЛДАРЫ.....	47
Мархаева Б.А., Бейсенова М.У., Жаздыкбаева Д.П. ҚАЗАҚСТАННЫҢ ДЕПОЗИТТЕРГЕ КЕПІЛДІК БЕРУ ҚОРЫНЫҢ ҚАРЖЫЛЫҚ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫН БАҒАЛАУ.....	55
Мурсалова Х.Н., Баймагамбетова Л.К., Алимбетов У.С., Турдиева З.М., Апышева А.А. ЕАЭО ШЕҢБЕРІНДЕ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ИНТЕГРАЦИЯСЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ БАҒЫТТАРЫ.....	63
Нурмухаметов Н.Н., Абдикадинова А.А., Әбенев Е.М., Петров А.М. ЦИФРЛЫҚ ЭКОНОМИКА ЖАҒДАЙЫНДА ШАҒЫН КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ БӘСЕКЕЛЕСТІК АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫНЫҢ СТРАТЕГИЯСЫН ӘЗІРЛЕУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	70
Панзабекова А.Ж., Жанбозова А.Б., Дигель И.Е. УРБАНИСТИКАНЫҢ ЗАМАНАУИ ТҰЖЫРЫМДАМЛАРЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ COVID-19 ПАНДЕМИЯСЫНАН KEЙІН ҚАЛАЛАРДЫ ДАМЫТУДА ҚОЛДАНУ.....	78
Сатымбекова К.Б., Молдогазиева Г.М., Иманбаева З.О., Нурмаганбетова Б.К., Керімбек Ғ.Е. КОМПАНИЯНЫҢ ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙЫНЫҢ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫН БАСҚАРУДЫ ОҢТАЙЛАНДЫРУ ЖОЛДАРЫ.....	87
Тилеубергенев Е.М., Садуакасов Ш.С., Конуспаев Р.К., Сейтахметова Н.Л. ШАҒЫН БИЗНЕС КӘСІПОРЫНДАРЫНЫҢ ҚАРЖЫЛЫҚ СТРАТЕГИЯСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	94
Тулегенова Ж.У., Бекбусинова Г.К., Баймбетова А.Б., Турчкенова Р.А., Луневски С. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САЛЫҚ САЯСАТЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК САЛЫҚ АУДИТІ.....	99

Шаяхметова Л.М., Майдырова А.Б., Молдажанов М.Б. ЕРЕКШЕ ҚОРҒАЛАТЫН ТАБИҒИ АУМАҚТАРДАҒЫ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТУРИЗМ ИНДУСТРИЯСЫНЫҢ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ӘЛЕУЕТІН БАҒАЛАУ.....	107

ПЕДАГОГИКА

Бабаханов Ф.Б., Жолдасбекова С.А., Момбек Ә.Ә., Кривирадева Б.И., Әбуов Ә.Е. ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНДАҒЫ САПА МЕНЕДЖМЕНТІН ЖЕТІЛДІРУ.....	114

Дүйсенбеков Е.Б., Питер Жак, Тұргынбаева Б.А., Әріпбаева Л.Ш., Досқара А.Т. ҚАЗІРГІ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ПЕДАГОГИҚАЛЫҚ МАМАНДЫҚТАРЫНА ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҚТАРЫН ДАМЫТУ.....	120

Жанбеков Х.Н., Маликқызы Л., Сагимбаева А.Е., Нұғманова Л.А. БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІҢ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ БІЛІМІ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ҚҰЗЫРЕТТІЛКТИ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ МАҢЫЗДЫ ШАРТЫ РЕТІНДЕ.....	126

Рамазанов Т.Б., Шормақова А.Б. ҚАЗІРГІ МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ДИАЛОГ ҚҰРУДАҒЫ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	132

Сиғазы А.Қ., Бирова Я., Балтабаева Г.С., Ескиндиrowa М.Ж., Ауельбекова А.У. ҚАЗІРГІ АУДАРМА ТЕОРИЯСЫНДАҒЫ ІЛЕСПЕ АУДАРМАДА СИНТАКСИСТІК ТҮСІНДІРМЕНІ ҚОЛДАНУ.....	140

ФИЛОЛОГИЯ

Даулетова М.Т. КОНЦЕПТ КОГНИТИВТИ ЛИНГВИСТИКА МЕН ЛИНГВОМӘДЕНИЕТТАНУДЫҢ НЕГІЗГІ БІРЛІГІ РЕТІНДЕ.....	146

Қалиева А.Қ., Әмірбаева Ш.М. М.О. ӘУЕЗОВ ӘНГІМЕЛЕРІНДЕГІ ҰЛТТЫҚ ПЕЙЗАЖ ПОЭТИКАСЫ.....	153

Нұрмұратов С.Е., Ошақбаева Ж.Б., Қоңырбаева Ж.М. ҚОҒАМНЫҢ РУХАНИ ЖАҢҒЫРУЫНДАҒЫ МАҚАЛ-МӘТЕЛДЕРДІҢ ОРНЫ МЕН РӨЛІ.....	160

Сұлтанқызы Ж.С., Сейтахметова Н.Л. ТІЛДІК САНАНЫҢ МӘДЕНИ-ФИЛОСОФИЯЛЫҚ ШЫҒУ ТЕГІ ЖӘНЕ ОНЫҢ КОГНИТИВИЗМДІ ҚАЛЫПТАСТЫРУДАҒЫ РӨЛІ.....	168

Төремұратова Қ.Ж., Бейхан З. ТІЛ – ҚАЗАҚ МӘДЕНИЕТІН ЖАҢҒЫРТУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ.....	173

САЯСАТТАНУ

Дунаев В.Ю., Курганская В.Д., Сейдуманов А.С. САЯСИ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ФАКТОРЛЫҚ ТАЛДАУДАҒЫ "СЕБЕП ШҰҢҚЫРЫ"	178

Жаманқараев Ж.С., Симтиков Ж.К. САНКЦИЯЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ САЯСАТТАҒЫ ОРНЫ: ТӘУЕКЕЛДЕРДІ АЗАЙТУ ӘДІСТЕРІ МЕН ТӘСІЛДЕРІ.....	187

Қадыржанов Р.Қ., Ешпанова Д.Д. ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҰЛТТЫҚ ҚҰРЫЛЫСЫНДАҒЫ ГОМОГЕНДІЛІК ЖӘНЕ ГЕТЕРОГЕНДІЛІК.....	194

Нысанбаева А. ҚАЗАҚСТАН МӘДЕНИ САЯСАТЫНЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	201
Хамидов А.А. «ЧЖОУ И» КАНОНЫНЫҢ ЕКІ ИДЕЯЛЫҚ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЕРЕЖЕСІ.....	208

ТАРИХ

Әпендиев Т.Ә. 1945-1955 жж. ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ АУЫЛ ХАЛҚЫНЫҢ ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ ЖАҒДАЙЫ.....	215
Джалилов З.Г., Батырхан Б.Ш. БАТЫС ЕУРОПАНЫҢ ШЫҒЫС ЖЕРОРТА ТЕҢІЗІНДЕГІ САЯСАТЫ ТАРИХЫНАН.....	227
Селкебаева А., Сұлтанбеков Ш.С., Әстемес Г., Ыбырай С.Б., Ергешов Е.Т. «ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ» ПӘНІН ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІНДЕГІ ТҰЖЫРЫМДАМАЛЫҚ ӘДІС.....	237
Шашаев Ә.Қ., Мрзабаева Р.Ж., Сүлеймен С. XX ҒАСЫРДЫҢ 20-30 ЖЫЛДАРДАҒЫ ҚОҒАМДЫҚ НЕГІЗДЕ ҚҰРЫЛҒАН ҚОҒАМДЫҚ ҰЙЫМДАРДЫҢ ҚЫЗМЕТІ.....	245

ҚҰҚЫҚТАНУ

Аюпова З.К., Кусайнов Д.У., Рахметулина Б.С., Алимбетова Ж.А., Сапаров Б.Ж. ТЕРРОРИЗМ МЕН ДІНИ ЭКСТРЕМИЗМГЕ ҚАРСЫ КҮРЕСТІҢ ЗАҢНАМАЛЫҚ Н ЕГІЗДЕРІ.....	250
Балтабаев Е., Гирдвойн П., Сомжүрек Б.Ж., Усерова А.Н., Апахаев Н.Ж. СПОРТШЫЛАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚҰҚЫҚ: ҚАЗАҚСТАН МЕН ПОЛЬША МЫСАЛЫНДА.....	256
Қуатова А.Ә., Көшербаев Ж.Ә., Бопабаев Е.Ч., Мороз С.П., Адырбеков Д.Т. ОРТАЛЫҚ АЗИЯДАҒЫ ЖЕР АЙНАЛЫМЫН ҚҰҚЫҚТЫҚ РЕТТЕУ МӘСЕЛЕСІ: ҚАЗАҚСТАН ЖАҒДАЙЫ.....	266

ҚР ҰҒА АКАДЕМИКТЕРІНІҢ ЖЕТІСТІКТЕРІ

КІШІБЕКОВ Д.К. ҚАЗАҚСТАННЫҢ ПЕДАГОГИКА ҒЫЛЫМЫНА ҚОСЫЛҒАН ЖАҢА ҮЛЕС!.....	274

СОДЕРЖАНИЕ

ЭКОНОМИКА

Абиева С.Н., Медуханова Л.А. Канабекова М.А. ОСОБЕННОСТИ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В КАЗАХСТАНЕ.....	6
Айбосынова Д.А., Урузбаева Н.А. МАЛЫЙ И СРЕДНИЙ БИЗНЕС Г. НУР-СУЛТАН: ДИНАМИКА РАЗВИТИЯ И ХАРАКТЕРНЫЕ ЧЕРТЫ.....	14
Бейсембекова С.Х., Сихимбаев М.Р., Сихимбаева Д.Р. ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ НЕДРОПОЛЬЗОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	22
Жагыпарова А.О., Алибекова Б.А., Курманалина А., Бекбусинова Г.К., Баева Д.А. ПАНДЕМИЯ COVID-19 И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА МИРОВУЮ ЭКОНОМИКУ.....	29
Касенбаев Г.С., Кайдарова Л.К., Рахметуллина Ш.Ж., Керимова У.К., Рахимжанова Г.М. ДОСТУПНОСТЬ ПРОДУКТОВ ПИТАНИЯ – ОСНОВА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В КАЗАХСТАНЕ.....	39
Макаров А.Н., Жакупова Б.А., Нурманов А.О., Сексенова А.Т., Жиенбаев Ү.Б. ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ОРГАНИЗАЦИИ ФИНАНСОВОГО ПЛАНИРОВАНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ.....	47
Мархаева Б.А., Бейсенова М.У., Жаздыкбаева Д.П. ОЦЕНКА ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ КАЗАХСТАНСКОГО ФОНДА ГАРАНТИРОВАНИЯ ДЕПОЗИТОВ.....	55
Мурсалова Х.Н., Баймагамбетова Л.К., Алимбетов У.С., Турдиева З.М., Апышева А.А. НАПРАВЛЕНИЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ КАЗАХСТАНА В РАМКАХ ЕАЭС.....	63
Нурмухаметов Н.Н., Абдикадилова А.А., Эбенев Е.М., Петров А.М. ОСОБЕННОСТИ РАЗРАБОТКИ СТРАТЕГИИ КОНКУРЕНТНЫХ ПРЕИМУЩЕСТВ МАЛЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ.....	70
Панзабекова А.Ж., Жанбозова А.Б., Дигель И.Е. СОВРЕМЕННЫЕ КОНЦЕПЦИИ УРБАНИСТИКИ И ИХ ПРИМЕНЕНИЕ ДЛЯ РАЗВИТИЯ ГОРОДОВ ПОСЛЕ ПАНДЕМИИ COVID-19 ¹	78
Сатымбекова К.Б., Молдогазиева Г.М., Иманбаева З.О., Нурмаганбетова Б.К., Керимбек Г.Е. ПУТИ ОПТИМИЗАЦИИ УПРАВЛЕНИЯ УСТОЙЧИВОСТЬЮ ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ КОМПАНИИ.....	87
Тилеубергенов Е.М., Садуакасов Ш.С., Конуспаев Р.К., Сейтахметова Н.Л. ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ ПРЕДПРИЯТИЙ МАЛОГО БИЗНЕСА.....	94
Тулегенова Ж.У., Бекбусинова Г.К., Баймбетова А.Б., Турчекенова Р.А., Луневски С. ГОСУДАРСТВЕННЫЙ НАЛОГОВЫЙ АУДИТ В НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	99

Шаяхметова Л.М., Майдырова А.Б., Молдажанев М.Б. ОЦЕНКА ИНВЕСТИЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА ИНДУСТРИИ ТУРИЗМА КАЗАХСТАНА НА ОСОБО ОХРАНЯЕМЫХ ПРИРОДНЫХ ТЕРРИТОРИЯХ.....	107

ПЕДАГОГИКА

Бабаханов Ф.Б., Жолдасбекова С.А., Момбек А.А., Кривирадева Б.И., Абуов А.Е. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕНЕДЖМЕНТА КАЧЕСТВА В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ.....	114

Дуйсенбеков Е.Б., Питер Жак, Тургунбаева Б.А., Арипбаева Л.Ш., Доскара А.Т. РАЗВИТИЕ ИНТЕРЕСА ШКОЛЬНИКОВ К ПЕДАГОГИЧЕСКИМ ПРОФЕССИЯМ В СОВРЕМЕННОЙ СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ.....	120

Жанбеков Х.Н., Маликқызы Л., Сагимбаева А.Е., Нұғманова Л.А. ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ОБРАЗОВАННОСТЬ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ КАК ВАЖНОЕ УСЛОВИЕ ФОРМИРОВАНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ.....	126

Рамазанов Т.Б., Шормакова А.Б. ОСОБЕННОСТИ ПОСТРОЕНИЯ ДИАЛОГА СОВРЕМЕННЫХ ШКОЛЬНИКОВ.....	132

Сигазы А.Қ., Бирова Я., Султанбеков Ш.С., Ескиндинова М.Ж., Ауельбекова А.У. СИНТАКСИЧЕСКОЕ РАЗВЕРТЫВАНИЕ В СИНХРОННОМ ПЕРЕВОДЕ В СОВРЕМЕННОЙ ТЕОРИИ ПЕРЕВОДА.....	140

ФИЛОЛОГИЯ

Даулетова М.Т. КОНЦЕПТ КАК ОСНОВНАЯ ЕДИНИЦА КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ И ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИИ.....	146

Калиева А.К., Амирбаева Ш.М. ПОЭТИКА НАЦИОНАЛЬНОГО ПЕЙЗАЖА В РАССКАЗАХ М.О. АУЭЗОВА.....	153

Нурмуратов С.Е., Ошакбаева Ж. Б., Коньырбаева К. М. МЕСТО И РОЛЬ ПОСЛОВИЦ И ПОГОВОРОК В ДУХОВНОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ ОБЩЕСТВА.....	160

Сұлтанқызы Ж.С., Сейтахметова Н.Л. КУЛЬТУРФИЛОСОФСКИЕ ИСТОКИ ЯЗЫКОВОГО СОЗНАНИЯ И ЕГО РОЛЬ В ФОРМИРОВАНИИ КОГНИТИВИСТИКИ.....	168

Туремуратова К.Ж., Бейхан З. ЯЗЫК КАК ФАКТОР ВОЗРОЖДЕНИЯ КАЗАХСКОЙ КУЛЬТУРЫ.....	173

ПОЛИТОЛОГИЯ

Дунаев В.Ю., Курганская В.Д., Сейдуманов А.С. «ВОРОНКА ПРИЧИННОСТИ» В ФАКТОРНОМ АНАЛИЗЕ ПОЛИТИЧЕСКИХ РИСКОВ.....	178

Жаманкараев Ж.С., Симтиков Ж.К. САНКЦИИ И ИХ МЕСТО В МЕЖДУНАРОДНОЙ ПОЛИТИКЕ: МЕТОДЫ И СПОСОБЫ МИНИМИЗАЦИИ РИСКОВ.....	187

Кадыржанов Р.К., Ешпанова Д.Д.,
ГОМОГЕННОСТЬ И ГЕТЕРОГЕННОСТЬ В НАЦИОНАЛЬНОМ СТРОИТЕЛЬСТВЕ
КАЗАХСТАНА.....194

Нысанбаева А.
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ КУЛЬТУРНОЙ ПОЛИТИКИ КАЗАХСТАНА.....201

Хамидов А.А.
ДВА МИРОВОЗЗРЕНЧЕСКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИХ ПОЛОЖЕНИЯ КАНОНА «ЧЖОУ И».....208

ИСТОРИЯ

Апендиев Т.А.
ДЕМОГРАФИЧЕСКАЯ СИТУАЦИЯ НАСЕЛЕНИЯ В СЕЛАХ КАЗАХСТАНА 1945-1955 гг. 215

Джалилов З.Г., Батырхан Б.Ш.
К ИСТОРИИ ПОЛИТИКИ ЗАПАДНОЙ ЕВРОПЫ В ВОСТОЧНОМ СРЕДИЗЕМНОМОРЬЕ.....227

Селкебаева А.Т., Султанбеков Ш.С., Астемес Г., Ыбырай С.Б., Ергешов Е.Т.
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЙ ПОДХОД В МЕТОДИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ
«ИСТОРИЯ КАЗАХСТАНА».....237

Шашаев Ә.Қ., Мрзабаева Р.Ж, Сүлеймен С.
ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОБЩЕСТВЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ, СОЗДАННЫХ НА ОБЩЕСТВЕННЫХ
НАЧАЛАХ В 20-30-Е ГОДЫ ХХ В. 245

ЮРИСПРУДЕНЦИЯ

Аюпова З.К., Кусайнов Д.У., Рахметулина Б.С., Алимбетова Ж.А., Сапаров Б.Ж.
ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ ОСНОВЫ БОРЬБЫ С ТЕРРОРИЗМОМ И РЕЛИГИОЗНЫМ
ЭКСТРЕМИЗМОМ.....250

Балтабаев Е., Гирдвойн П., Сомжурек Б.Ж., Усерова А.Н., Апахаяев Н.Ж.
МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРАВО В ЗАЩИТЕ ПРАВ СПОРТСМЕНОВ: НА ПРИМЕРЕ
КАЗАХСТАНА И ПОЛЬШИ.....256

Куатова А.А., Кошербаев Ж.А., Бопабаев Е.Ч., Мороз С.П., Адырбеков Д.Т.
ПРОБЛЕМА ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ОБОРОТА ЗЕМЕЛЬ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ:
НА ПРИМЕРЕ КАЗАХСТАНА.....266

ДОСТИЖЕНИЯ АКАДЕМИКОВ НАН РК

КШИБЕКОВ Д.К.
НОВЫЙ ВКЛАД В ПЕДАГОГИЧЕСКУЮ НАУКУ КАЗАХСТАНА.....274

CONTENTS

ECONOMICS

Abieva S.N., Medukhanova L.A., Kanabekova M.A. FEATURES OF CURRENCY REGULATION IN KAZAKHSTAN.....	6
Aibossynova D.A., Uruzbayeva N.A. SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES IN NUR-SULTAN CITY: DEVELOPMENT DYNAMICS AND CHARACTERISTIC FEATURES.....	14
Beisembekova S.Kh., Sikhimbayev M.R., Sikhimbayeva D.R. PUBLIC ADMINISTRATION OF SUBSOIL USE IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	22
Zhagyparova A.O., Alibekova B., Kurmanalina A., Bekbusinova G.K., Bayeva D.A. THE COVID-19 PANDEMIC AND ITS IMPACT ON THE GLOBAL ECONOMY.....	29
Kassenbayev G.S., Kaidarova L.K., Rakhmetullina SH.ZH., Kerimova U.K., Rakhimzhanova G.M. FOOD AVAILABILITY AS THE BASIS OF FOOD SECURITY IN KAZAKHSTAN.....	39
Makarov A., Zhakupova B., Nurmanov A., Seksenova A., Zhienbayev U. THE MAIN PROBLEMS OF ORGANIZING FINANCIAL PLANNING AT THE ENTERPRISE AND WAYS TO SOLVE IT.....	47
Markhayeva B.A., Beisenova M.U., Zhazdykbayeva D.P. FINANCIAL SUSTAINABILITY ASSESSMENT OF THE KAZAKHSTAN DEPOSIT INSURANCE FUND.....	55
Mursalova Kh.N., Baimagambetova L.K., Alimbetov U.S., Turdieva Z.M., Apysheva A.A. DIRECTIONS FOR IMPROVING EFFICIENCY OF ECONOMIC INTEGRATION OF KAZAKHSTAN WITHIN THE EAEU.....	63
Nurmuhametov N.N., Abdikadirova A.A., Abenov E.M., Petrov A.M. STRATEGY DEVELOPMENT FEATURES OF SMALL ENTERPRISES.....	70
Panzabekova A.Zh., Zhanbozova A.B., Digel I.E. MODERN URBAN CONCEPTS AND THEIR APPLICATION FOR CITY DEVELOPMENT AFTER COVID-19 PANDEMIC.....	78
Satymbekova K., Moldogaziyeva G., Imanbayeva Zh., Nurmaganbetova B., Kerimbek G. WAYS TO OPTIMIZE THE MANAGEMENT OF THE STABILITY OF THE COMPANY'S FINANCIAL POSITION.....	87
Tileubergenov E.M., Saduakasov Sh.S., Konuspayev R.K., Seitakhmetova N.L. FEATURES OF FORMING THE FINANCIAL STRATEGY OF SMALL BUSINESSES.....	94
Tulegenova Zh.U., Bekbusinova G.K., Baymbetova A.B., Turchekenova R., Lunevski S. STATE TAX AUDIT IN THE TAX POLICY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	99
Shayakhmetova L.M., Maydirova A.B., Moldazhanov M.B. ASSESSMENT OF THE INVESTMENT POTENTIAL OF THE TOURISM INDUSTRY OF KAZAKHSTAN IN SPECIALLY PROTECTED NATURAL AREAS.....	107

PEDAGOGY

Babakhanov F.B., Zholdasbekova S.A., Mombek A.A., Kriviradeva B.I., Abuov A.E. IMPROVING QUALITY MANAGEMENT IN A HIGHER EDUCATION INSTITUTION.....	114
Duisenbekov E.B., Peter Ziak, Turgunbayeva B., Aripbaeva L.Sh., Doskara A. DEVELOPMENT OF SCHOOL CHILDREN INTEREST IN TEACHING PROFESSIONS IN MODERN EDUCATIOAL SYSTEM.....	120
Zhanbekov H.N., Malikkyzy L., Sagimbaiyeva A.E., Nugmanova L.A. PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF ENVIRONMENTAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS.....	126
Ramazanov T.B., Shormakova A.B. FEATURES OF BUILDING A DIALOGUE OF MODERN SCHOOLCHILDREN.....	132
Sigazy A.K., Birova J., Sultanbekov Sh., Yeskindirova M.Zh., Auyelbekova A. SYNTACTIC EXPLICATION IN SYNCHRONIC TRANSLATION IN MODERN THEORY OF TRANSLATION.....	140

PHILOLOGY

Dauletova M.T. THE CONCEPT AS THE MAIN UNIT OF COGNITIVE LINGUISTICS AND LINGUOCULTUROLOGY.....	146
Kalieva A.K., Amirbayeva Sh.M. THE POETICS OF THE NATIONAL LANDSCAPE IN THE STORIES OF M.O. AUEZOV.....	153
Nurmuratov S.E., Oshakbaeva Zh.B., Konyrbaeva K.M. THE PLACE AND ROLE OF PROVERBS IN THE SPIRITUAL REVIVAL OF SOCIETY.....	160
Sultankyzy Zh.S., Seitakhmetova N.L. CULTURAL AND PHILOSOPHICAL ORIGINS OF LANGUAGE CONSCIOUSNESS AND ITS ROLE IN THE FORMATION OF COGNITIVE SCIENCE.....	168
Turemuratova K.Zh., Beyhan Z. LANGUAGE AS THE FACTOR OF THE REVIVAL OF KAZAKH CULTURE.....	173

POLITICAL SCIENCE

Dunaev V., Kurganskaya V., Seidumanov A. THE "FUNNEL OF CAUSALITY" IN FACTOR ANALYSIS OF POLITICAL RISKS.....	178
Zamankaraev Zh.S., Simtikov Zh.K. SANCTIONS AND THEIR PLACE IN INTERNATIONAL POLITICS: METHODS AND APPROACHES TO REDUCING RISKS.....	187
Kadyrzhanov R.K., Yeshpanova D.D. HOMOGENEITY AND HETEROGENEITY IN THE NATION-BUILDING OF KAZAKHSTAN.....	194
Nyssanbayeva A. ACTUAL PROBLEMS OF CULTURAL POLICY OF KAZAKHSTAN.....	201

Khamidov A.A.
TWO IDEOLOGICAL AND METHODOLOGICAL PROVISIONS OF THE CANON «ZHOU YI».....208

HISTORY

Apendiyev T.A.
DEMOGRAPHIC SITUATION OF THE POPULATION IN THE VILLAGES
OF KAZAKHSTAN 1945-1955.....215

Dzhalilov Z., Batyrkhan B.
TO THE HISTORY OF POLITICS OF WESTERN EUROPE IN THE EASTERN
MEDITERRANEAN.....227

Selkebayeva A., Sultanbekov Sh.S., Astemes G., Ybyray S.B., Ergeshov E.T.
CONCEPTUAL APPROACH IN TEACHING METHODS OF THE DISCIPLINE
"HISTORY OF KAZAKHSTAN".....237

Shashaev A.K., Mrzabayeva R.Zh., Suleimen S.
ACTIVITIES OF PUBLIC ORGANIZATIONS ESTABLISHED ON A PUBLIC BASIS IN
THE 20-30S OF THE XX CENTURY.....245

LAW

Ayupova Z.K., Kussainov D.U., Rakhmetullina B.S., Alimbetova Zh.A., Saparov B.Zh.
LEGISLATIVE BASIS FOR COMBATING TERRORISM AND RELIGIOUS EXTREMISM.....250

Baltabayev E., Piotr Girdwoyn., Somzhurek B.Zh., Usserova A., Apakhayev N.Zh.
INTERNATIONAL LAW IN PROTECTION OF THE RIGHTS OF SPORTSMEN:
A CASE STUDY KAZAKHSTAN AND POLAND.....256

Kuatova A.A., Kosherbayev Zh.A., Bopabaev E.Zh., Moroz S.P., Adyrbekov D.T.
THE PROBLEM OF LEGAL REGULATION OF LAND TURNOVER IN CENTRAL ASIA:
THE CASE OF KAZAKHSTAN.....266

ACHIEVEMENTS OF ACADEMICIANS OF NAS RK

Kishibekov D. K.
A NEW CONTRIBUTION TO THE PEDAGOGICAL SCIENCE OF KAZAKHSTAN.....274

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Редакторы: *М.С. Ахметова, А. Ботанқызы, Д.С. Аленов, Р.Ж. Мрзабаева*

Верстка на компьютере *Г.Д. Жадырановой*

Подписано в печать 10.12.2021.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

17,5 п.л. Тираж 300. Заказ 6.

